

Gedikli Erbaş Kanunu

(Resmî Gazete ile ilâm : 27 . III . 1950 - Sayı : 7467)

No.
5619

Kabul tarihi
23 . III . 1950

Gedikli erbaşlık şartları

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cumhuriyeti Ordusunun, Kara, Hava, Deniz kısımları ile Jandarma ve Gümrük Koruma birlikleri kuruluşlarında gedikli erbaş olmak için :

- A) En az ortaokul ve eşidi okulları bitirdikten sonra gedikli erbaş okullarını veya sanat enstitülerini bitirmek;
B) 18 yaşını ikmal etmiş olmak;
Şarttır.

İKİNCİ MADDE — Gedikli erbaş olacakların gedikli erbaş okulları ile sanat enstitülerine girme şartları, sınıfları ve meslekleri, yetiştirilme usulleri, okuldan çıkarılmaları ve her sınıf ve meslek için aranacak şartlar ve nitelikler Millî Savunma Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile tesbit olunur.

Erbaşlık nasbı

ÜÇÜNCÜ MADDE — Birinci maddedeki şartları haiz olanlar, Millî Savunma Bakanlığınca veya ilgili bakanlıklarca gedikli çavuş nasbedilirler.

Gedikli çavuş nasbedilenlerin aylıkları, nasıp tarihini takibeden ay başından itibaren ödenir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Sanat enstitülerini bitirdikten sonra mühendis yetiştirilmek üzere teknik okula gönderilenlerden bir sınıfta bir defadan fazla kalanlar gedikli çavuş nasbedilirler. Bunlar, gedikli çavuş olarak fabrika stajına tâbi tutulur. Stajlarını başarı ile bitiremeyenlerin stajları uzatılır. Bu uzatma üç staj süresini geçemez. Başarı gösteremedikleri staj süreleri, kıdemlerinden düşülür.

BEŞİNCİ MADDE — Sanat enstitülerini kendi hesaplarına bitiren isteklilerin gedikli çavuşluğa nasıpları için altı aylık fabrika stajını başarı ile bitirmeleri şarttır. Bunların gedikli çavuşluğa nasıpları, fabrika stajlarını bitirmeleri üzerine derhal yapılır.

Bunlar, staj süresince askerî ortaokul öğrencileri gibi giydirilir, beslenir ve aylık alır.

Başarı gösteremiyenler

ALTINCI MADDE — Gedikli hazırlama ortaokullarını bitiremeyenlerle gedikli erbaş adayı olarak kıta stajına ve gedikli erbaş okullarına gönderilenlerden gerek stajda ve gerek gedikli erbaş okullarında başarı gösteremediklerinden veya diğer sebeplerden dolayı gedikli erbaş okullarına alınmayanlar veya bu okullardan çıkarılanlar yaşlıları ile birlikte askerlik işlemine tâbi tutulmak üzere serbest bırakılırlar. Bunların okullarda ve stajda geçen öğrenim süreleri, eylemli hizmetlerinden sayılmaz.

YEDİNCİ MADDE — Birlik ve kurumlarda askerlik hizmetlerini yaparken istekleri üzerine Gedikli Erbaş Okuluna gönderilenlerden, gedikli erbaş okullarında başarı gösteremiyenlerle sağlık durumlarından başka sebeplerle çıkarılanlar, muvazzaflık hizmetlerini tamamlayınca terhis edilirler. Ancak bu gibilerin okula gidiş ve gelişleri için yolda geçirdikleri günlerle gedikli erbaş okullarında geçirdikleri süreler muvazzaflık hizmetinden sayılmaz.

SEKİZİNCİ MADDE — Sanat enstitülerinde Millî Savunma Bakanlığı hesabına okuyanlardan başarı gösteremiyenlerle sağlık durumlarından başka sebeplerle bu enstitülerin her hangi bir sınıfından çıkarılanlar hakkında da 6 ncı madde hükmü uygulanır.

Aylıklar, çeşitli zamlar ve yardımlar

DOKUZUNCU MADDE — Her sınıf ve meslekten gedikli erbaşların aylık asılları ile tutarları aşağıda gösterilmiştir:

Rütbesi	Aylık aslı Tutarı	
	Lira	Lira
Gedikli çavuş	20	175
» Üstçavuş	25	200
» Başçavuş	30	225
Başgedikli	35	250

ONUNCU MADDE — Gedikli erbaşların aylıkları peşin verilir. Ölümleri halinde kistelyevm suretiyle kesinti yapılmaz.

ON BİRİNCİ MADDE — Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun bâzı maddelerinin değiştirilmesi ve bu kanuna bâzı maddeler eklenmesi hakkındaki 4598 sayılı Kanunun 6, 7 ve 8 ncı maddeleri hükümleri gedikli erbaşlar hakkında da uygulanır.

Yolluk hesaplarında bir üst derece aylık asılları ve 30 . I . 1946 tarihli ve 4843 sayılı Kanun gereğince ödenecek istihkaklar için 4807 sayılı Kanundan önceki aylık tutarları esas olarak alınır.

ON İKİNCİ MADDE — Yükselme şartlarını haiz oldukları halde kadrosuzluk dolayısıyla yükselmiyenlerden 13 ncü maddede yazılı bekleme süresini geçirmiş olanlar her rütbede veya üst kademedede iki defaya munhasır olmak üzere yükseltilebilirler.

Bu hüküm, başgediklilik son kademesinde bulunanlar hakkında uygulanmaz.*

Yükselme ve bekleme süresi

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Yükselmeler, kıdem ve ehliyete, kadro müsaadesine dayanır.

Her rütbede bekleme süresi en az üç yıldır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — Üst derece aylığına ehliyet gösteren başgediklilerin en az üç yılda bir olmak ve en çok üç defaya munhasır bulunmak şartıyla aylıkları birer kademe yükseltilir.

Başgediklilerin alacakları aylık asılları ile tutarları aşağıda gösterilmiştir :

Rütbe kıdemi	Aylık aslı Tutarı	
	Lira	Lira
Nasbından itibaren fiilin en az üç yılını bitiren başgedikli	40	300
Birinci yükselme kademesinde fiilen en az üç yılını bitiren başgedikli	50	350
İkinci yükselme kademesinde fiilen en az üç yılını bitiren başgedikli	60	400

ON BEŞİNCİ MADDE — Gedikli erbaşların yükselmeleri; başarıları teklif varakasıyla tesbit ve ilgili bakanlıklarca tasdik edildiği tarihi takip eden ay başından itibaren yapılır.

ON ALTINCI MADDE — 4273 sayılı Kanununun 8 nci maddesi gedikli erbaşlar hakkında da tatbik olunur.

Mecburi hizmet ve çekilme

ON YEDİNCİ MADDE — Gedikli erbaşlar, nasıpları tarihinden itibaren fiilen on beş yıl mecburi hizmete tâbidirler.

Mecburi hizmetini bitirmiyenler çekilemezler.

Seferde ve olağanüstü hallerde bu hallerin devamı süresince ilgili Bakanlıklar mecburi hizmetini bitirmiş olanların çekilme isteğini kabul etmiyebilir.

Mesken zammı

ON SEKİZİNCİ MADDE — Görevleri Ankara'da bulunan gedikli erbaşlara aylıklarının tekabül ettiği dereceler için, Devlet Memurları Aylıklarının Tevhit ve Teadülüne dair olan 3656 sayılı Kanunun hükümlerine göre geçici tazminat verilir.

Besleme ve giydirme

ON DOKUZUNCU MADDE — Gedikli erbaşlar erat gibi beslenir ve giydilir. Bunlardan istiyenlere yiyecek istihkakları aynen veya mahallî rayiç üzerinden para olarak da verilebilir.

Jandarma gedikli erbaşları 4370 sayılı Kanuna göre beslenir.

Yolluklar

YIRMİNCİ MADDE — Gedikli erbaşlara ve ailelerine Harecrah Kanunu gereğince yolluk verilir.

YİRİMİ BİRİNCİ MADDE — Gedikli erbaşlara vekâlet aylığı verilmez. Aslı görevlerinden başka ilgili Bakanlıkça ek öğretmenlik verilen gedikli erbaşlar hakkında 5044 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Tedavi

YİRİMİ İKİNCİ MADDE — Gedikli erbaşlar askerî sanatoryum ve prevanatoryumlarda kendilerine ayrılan koğuşlarda parasız tedavi edilirler.

Yedek erbaşlık

YİRMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Ordudan çekilen veya emekliye ayrılan veya sicil yoluyla çıkarılan gedikli erbaşlar rütbeleriyle yedek erbaşlığa geçirilirler. Bunların yedeklik çağları, rütbelerine bakılmaksızın yaşını bitirinceye kadar devam eder. Seferberlikte veya olağanüstü hallerde yedeklik çağı Bakanlar Kurulu kararıyla beş yıla kadar uzatılabilir. Barışta menevra ve tatbikat maksadıyla veya olağanüstü hallerde lüzum ve ihtiyaca göre yedek gedikli erbaşlardan lüzumu kadarını silâh altına almaya Millî Savunma Bakanı yetkilidir.

Meslekten çıkarma

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Gedikli erbaşların rütbeleri ya mahkeme kararıyla veya ahlâki bakımdan orduda bırakılmaları caiz görülmemesi halinde sicil yoluyla geri alınır.

Yabancılarla evlenen veya bunlarla nikâhsız olarak yaşayan gedikli erbaşların rütbeleri, ilgili Bakanlıklarca geri alınır.

Mecburi hizmetlerini tamamlamadan yukardaki fıkralarda yazılı durumlara girenlerin okul masrafları kendilerine ödettilir. Bunlardan muvazaflık hizmetini tamamlayanlar derhal terhis edilir. Tamamlanmayanlara bu hizmet er olarak tamamlattırılır.

Jandarma gedikli erbaşları hakkında ayrıca 1861 sayılı Kanunun değişik 20 nci maddesi hükmü uygulanır.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — 1076 sayılı Kanunun 23 nci maddesinde yazılı yedek subaylık hakkının ziyamı mucip sebepler yedek gedikli erbaşlık hakkının da düşmesini gerektirir. Bu suretle yedek gedikli erbaşlık hakkını kaybedenler için Askerlik Kanunu hükümleri uygulanır.

Türlü hükümler

YİRMİ ALTINCI MADDE — Ordudan ayrılan gedikli erbaşlar muvazaf olarak tekrar hizmete alınamazlar. Ancak kadroya ve ihtiyaca göre bunlardan istiyenleri, ilgili Bakanlıklar yedek olarak hizmete almaya yetkilidirler.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Kadro dolayısıyla açıkta kalan gedikli erbaşlara açıkta kaldıkları tarihten itibaren aylıkları üç ay tam olarak verilir. Bunların tâyinleri yapılmaya kadar açık kadrolara başkaca tâyin ve terfi yapılmaz.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — 4214 sayılı Kanun gedikli erbaşlar hakkında da uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu kanundan evvel gedikli erbaş olanlarla yetiştirilmekte bulunanların mecburi hizmetleri on iki sene olarak kalır.

GEÇİCİ MADDE 2. — Deniz ve hava sınıflarında görevli bulunan gedikli subaylardan istiyenler, hizmet sürelerine göre başgedikli sınıfına geçirilirler. Bu sınıfa geçmek istemiyenler hakkında 24 Şubat 1330 tarihli Gedikli Zâbitan Kanunu ile 508 ve 587 sayılı Kanun hükümlerinin tatbikına devam olunur.

Başgedikli sınıfına geçmek istemiyenlerin halen buldukları kadro aylığı 250 lira tutarlı 35 lira sayılır. Bu aylığı dört yıl almış olanlara bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takip eden ay başından itibaren iki üst derece aylığı verilir. Bunlar ayrıca 4598 sayılı Kanunun 6, 7 ve 8 nci maddeleri hükümlerinden faydalanırlar.

GEÇİCİ MADDE 3. — Halen görevli bulunan gedikli erbaşlar bu kanunun 9 ve 14 ncü maddeleri ile tesbit edilmiş olan rütbe ve kademe aylıklarını bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihi takibeden ay başından itibaren alırlar. Bunların aynı rütbede veya eski aylık kademesinde geçen süreleri yeni aylıklarındaki yükselme sürelerine eklenir.

GEÇİCİ MADDE 4. — 1950 yılı Bütçe Kanununa bağlı A işaretli cetvelin ilişik cetvelde yazılı tertipleri arasında 1 500 000 liralık aktarma yapılmıştır.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — 2505, 3134, 3221, 3779, 4601 4807 ve 4990 sayılı Kanunlarla 1076 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi, 4779 sayılı Kanunun 4 ncü maddesi ve 5430 sayılı Kanunun 6 ncü maddesinin 4 ncü fıkrası ve 1861 sayılı Kanunla ek ve tadillerinin bu kanuna aykırı hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

OTUZUNCU MADDE — Bu kanun 30 Haziran 1950 tarihinde yürürlüğe girer.

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

23 Mart 1950

CETVEL

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
<i>Millî Savunma Bakanlığı Kara kuvvetleri kısmı</i>				
201		Aylıklar		700 000
209		5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) ve (J) fıkraları gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler karşılığı		200 000
409		Muayyenat		
	1	Tayinat	840 000	
	3	Yakacak, aydınlatma, ısıtma	60 000	
Bölüm toplamı			900 000	
<i>Hava kuvvetleri kısmı</i>				
201		Aylıklar		225 000
209		5434 sayılı Kanunun 14 ncü maddesinin (D) ve (J) fıkraları gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler karşılığı		75 000

B.	M.	Ödeneğin çeşidi	Düşülen	Eklenen
409		Muayyenat		
	1	Tayinat	280 000	
	3	Yakacak, aydınlatma, ısıtma	20 000	
		Bölüm toplamı	300 000	
<i>Deniz kısmı</i>				
201		Aylıklar		225 000
209		5434 sayılı Kanununun 14 ncu maddesinin (D) ve (J) fıkraları gereğince Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığına yapılacak ödemeler karşılığı		75 000
409		Muayyenat		
	1	Tayinat	280 000	
	3	Yakacak, aydınlatma, ısıtma	20 000	
		Bölüm toplamı	300 000	
GENEL TOPLAM			1 500 000	1 500 000

Cumhurbaşkanlığına yazılan tezkerenin tarih ve numarası : 23 . III . 1950 ve 1/732

Bu kanunun ilânının Başbakanlığa bildirildiğine dair Cumhurbaşkanlığından gelen tezkerenin tarih ve numarası : 23 . III . 1950 ve 4/266

Bu kanunun görüşmelerini gösteren tutanakların cilt ve sayfa numaraları : 25 129,642,781,787,807,887,890